

"Låt socialtjänsten bli viktig i arbetet mot gängkriminalitet"

Hittills har diskussionen om gängkriminalitet handlat om fler poliser, längre straff/ hårdare påföljder, ta bort ungdomsrabatter, utöka tullpolisen, fler åklagare och utbyggda och nya fängelser. Sedan kommer ett tillägg, ofta från personal verksamma i de områden där skjutningarna förekommer mest: Glöm inte det förebyggande arbetet också, annars fylls gängen på underifrån med unga personer.

Självklart behöver rättssystemet ses över och polisens och tullens arbete förstärkas, men talet om förebyggande arbete blir ofta diffust och okonkret. Att alla måste samarbeta i dessa områden säger man, som skola, socialtjänst, polis med flera, men en konkret plan eller idéer om hur saknas. Dessutom anges sällan vilka resurser man vill satsa på socialtjänsten. Däremot tävlar politikerna i de offentliga samtalen i att bjuda över varandra när det handlar om polisens resurser och repressiva åtgärder. Då är det miljardsatsningar. Regeringen, säger att man kommer att satsa även på förebyggande arbete, men ofta i en bisats.

Hur kan det komma sig att förebyggande socialt arbete alltid framställs okonkret och fluffigt? Frågar man politiker får man svävande svar. Kanske har själva begreppet förebyggande arbete bidragit till detta. Förebygga vad? Kan vi vara säkra på att förebyggande arbete leder till minskad kriminalitet eller minskad ohälsa? Det finns [ingen evidens för att hårdare straff leder till minskad kriminalitet](#), något som dock inte hindrat den diskussion som pågår om just det.

Samtidigt som segregation och kriminalitet ökat har det skett en byråkratisering av sociala insatser. Alla insatser måste

registreras som bistånd, något som olyckligt begränsar socialtjänstens möjligheter att nå föräldrar som vill ha hjälp i ett tidigt stadium. Begrepp som öppenhet och tillgänglighet som var ledstjärnor under 1990-talet känns idag fjärran. Runt om i landet inrättades på 1990-talet Familjecentraler vars syfte var just att nå barnfamiljer, ofta i socialt utsatta områden. Till Familjecentralerna kom många familjer för att få råd och stöd i frågor som rörde barnens hälsa (BVC), svensk lagstiftning, barnuppfostran och annan kunskap som är viktig för alla föräldrar i samhället. Under 2000-talet har många av Familjecentralerna lagts ner, trots goda erfarenheter. Detta har skett utan att andra alternativ byggts upp och anpassats till den ökade segregationen. Tyvärr ofta i kortsiktigt besparingssyfte.

Sedan flera år pågår en flykt från socialtjänsten. Omsättningen av socialsekreterare är hög och kontoren bemannas ofta med unga nyutexaminerade socionomer som arbetar utan handledning och stöd i det dagliga arbetet. Många gånger med kortsiktiga insatser av personal från bemanningsföretag. Mest sker detta i de socialt utsatta områdena. Mycket tid går till att utreda orosanmälningar, men sedan finns få resurser till adekvata insatser. Min erfarenhet är att socialsekreterare inte räds svåra "ärenden". Men om adekvata insatser saknas samtidigt som många ärenden hopar sig, blir arbetet till slut utmattande. Att tillsätta ett par nyutexaminerade socialsekreterare till minskar förvisso antalet ärenden per handläggare, men det behövs mer resurser till riktade sociala insatser. Nog borde kommunerna göra en ordentlig analys av varför det pågår en flykt bland deras socialsekreterare, när det skapar bristande kontinuitet och uppgivenhet. Det skulle ge god kunskap om vad som behöver utvecklas och ge socialarbetarna den arbetsglädje och mening som gör att de stannar.

I den översyn som skedde av socialtjänstlagen och i utredningens slutrapport [Hållbar socialtjänst](#) finns en rad

intressanta förslag, men som ännu inte behandlats. Varför det dröjer kan man undra. Där finns flera kloka förslag om bland annat förebyggande socialt arbete.

Det finns också goda erfarenheter av hur socialtjänsten i samarbete med andra professioner tidigare skapat centrala mötesplatser i många stadsdelar, vilka fungerat som aktivt stöd till föräldrar och barn. Dessa erfarenheter kan utgöra en god grund för att utveckla och anpassa arbetet till dagens situation och behov.

I Dagens Nyheter publicerades häromdagen [en debattartikel](#) av Föreningen Sveriges socialchefer, som lyfte frågan om socialtjänstens roll i att stoppa kriminella gäng. Något som saknats. Där efterlyses en *modern socialtjänst*. Lite förvånande på ett sätt.

För bara tjugo år sedan fanns en socialtjänst som samarbetade med många professioner om en rad förebyggande insatser, som speciellt gynnade barnfamiljerna i de segregerade stadsdelarna. Det mesta av dessa verksamheter och insatser har lagts ner, istället för att byggas ut. Nu är det dags att se den viktiga roll som socialtjänsten kan få för barn, unga och deras föräldrar i samverkan med andra professioner. Det som var möjligt på 1990-talet borde vara möjligt nu tjugo år senare.

Claudette Skilving